

HERLEEF DE DROOM

SEPTEMBER TRADITIE

EEN GIDS OM GRATIS MEE TE NEMEN

KASTEEL DE HAAR

De septembertraditie

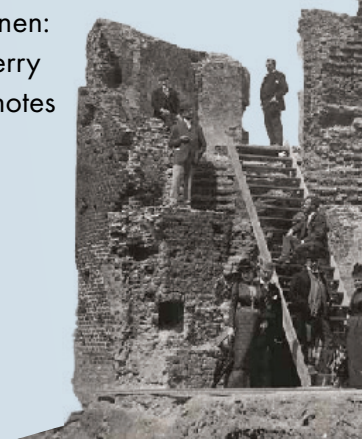
GRANDIOOS VERPOZEN

September was de maand waarin familie, vrienden, hoge en lage adel, bankiers en industriëlen, schrijvers, filmsterren en kunstenaars te gast waren op Kasteel de Haar voor een 'grandioos verpozen'. Sommige gasten bleven enkele dagen, anderen, vooral in de beginjaren rond 1900, enkele weken. De baron en barones maakten hun gasten met luisterrijke diners en mondaine feestavonden, culturele uitstapjes en sportieve uitdagingen.

Etienne Baron van Zuylen van Nijevelt (1860-1934) schiep deze traditie van 'het septemberverblijf' op Kasteel de Haar. Baron Etienne was er buitengewoon trots op dat zijn voorouders zo rijk en machtig waren geweest in Utrecht en omstreken. Hij liet daarom de ruïne van Kasteel de Haar herbouwen tot familiedomein als eerbetoon aan zijn roemrijke voorvaderen. Hij liet architect Pierre Cuypers al hun heldendaden in beeld brengen in het kasteel. Het kasteel werd leesbaar als een geschiedenisboek. En tegelijkertijd heel gerieflijk zodat hij zijn vrienden en relaties kon uitnodigen en hen kon laten delen in zijn weelde én glorieuze verleden.

De volgende generaties baronnen: Egmont (1890-1960) en Thierry (1932-2011) en hun echtgenotes namen de traditie over.

**TIP: WIE IS WIE?
GEBRUIK DE STAMBOOM
ACHTERIN HET BOEKJE ALS
HULPMIDDEL**

1890 BARON ETIENNE EN BARONES HÉLÈNE

Etienne van Zuylen van Nijvelt erft Kasteel de Haar in 1890. Het was toen niet meer dan een zwaar vervallen domein, dat in de eeuwen daarvoor verwoest was door diverse stormen en oorlogen. Dankzij zijn puissant rijke echtgenote, Hélène de Rothschild (1863 - 1947), met wie hij in 1887 trouwt, was hij in staat het familiekaasteel te herbouwen en op deze manier zijn voorouders te eren.

Etienne besluit tot herbouw van het kasteel, als erbetoon aan zijn roemrijke familie.

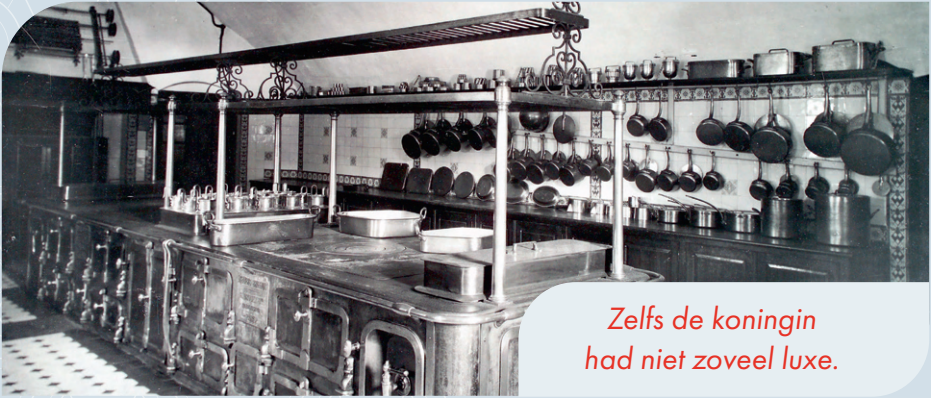
De baron besloot hiervoor samen te werken met architect Pierre Cuypers, die dan al beroemd is geworden met het ontwerpen van het Rijksmuseum en het Centraal Station in Amsterdam. De baron en Cuypers spraken af om het kasteel te herbouwen volgens de originele contouren van het oude kasteel. De neogotische bouwstijl van Cuypers, ontleend aan de Middeleeuwen, sloot goed aan bij de wens van de baron om van het kasteel een soort familiemuseum te maken.

Modern comfort

De baron en barones willen hun vrienden en relaties uitnodigen op het kasteel en indruk op hen maken, en zo komt er voor die tijd allerlei modern comfort in het kasteel. Warm en koud stromend water, centrale verwarming, elektriciteit,

een Turks bad, een hypermoderne keuken en een personenlift. Dit alles is aan het einde van de negentiende eeuw zeer extravagant in Nederland. Zelfs de koningin had niet zoveel luxe.

*Zelfs de koningin
had niet zoveel luxe.*

De herbouw van De Haar was voor Cuypers een droomopdracht: hij kon er al zijn vakmanschap en creativiteit in kwijt en de middelen waren ruim. Hij schatte drie jaar met de verbouwing en inrichting van De Haar bezig te zijn; het werden er twintig. Hoe dat kwam? Zijn ontwerpen evolueerden van eenvoudig naar weelderig, met de nodige tussenstappen. En hij liet interieurs na oplevering net zo makkelijk weer demonteren, omdat hij of de baron 'iets anders' wilde.

Als De Haar het gewenste afwerkingsniveau heeft, komt de septemberresidentie op gang.

Echter, al vanaf 1894 is De Haar geschikt om er te overnachten en rond 1900, als het kasteel het gewenste afwerkingsniveau heeft, komt de septemberresidentie op gang. De baron, woonachtig in Parijs, samen met H el ene en hun zoons H elin (1888-1912) en Egmont, gebruikt De Haar in augustus en later in september

als buitenverblijf om familie, vrienden en invloedrijke gasten te ontvangen.

Hélin, de oudste zoon van Etienne en Héléne, komt op 18 december 1912 op tragische wijze om het leven bij een auto-ongeluk. De baron en barones hadden een immens schuldgevoel. Zij hadden hun zoon gestimuleerd om auto te gaan rijden. Hierna komt Héléne niet meer naar De Haar en gaan zij en haar echtgenoot hun eigen weg, ook op het gebied van de liefde, maar hun verstandhouding blijft goed.

1934 BARON EGMONT EN BARONES MARGUERITE

De tweede zoon van Etienne en Héléne, Egmont, neemt het gastheerschap op De Haar na de dood van zijn vader in 1934 over, samen met zijn vrouw Marguerite (1901-1970). Zij waren vanaf de jaren vijftig afwisselend woonachtig in New York en Parijs. Egmont en Marguerite kregen drie kinderen: Marie-Héléne (1927-1996), Sybil (1929-1939) en Thierry. Sybil overleed al op 10-jarige leeftijd nadat ze een ernstige darmontsteking kreeg.

Marie-Héléne vond dat zij, als eerstgeborene, recht had op de septemberbewoning van De Haar, na de dood van haar vader baron Egmont, in 1960. Een breuk met de traditie dat de zonen de uitnodigende partij waren in september. De praktisch ingestelde

Thierry kwam met zijn zus tot een oplossing. Zij kwamen allebei naar De Haar en nodigden afwisselend relaties uit.

Marie-Hélène kwam altijd als eerste met haar tweede echtgenoot Guy de Rothschild (1909-2007), met wie ze in 1957 getrouwd was. Hun huwelijk bracht opnieuw een verbintenis tussen de Van Zuydens en de De Rothschilds, zeventig jaar na het huwelijk van haar grootouders in 1887.

1960 **BARON THIERRY EN BARONES GABRIELLE**

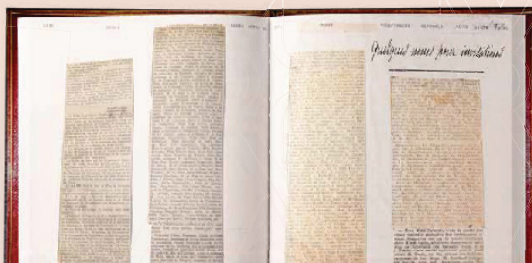
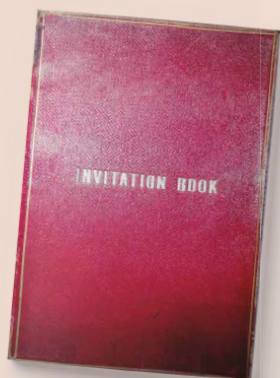
Thierry trouwde in 1956 met Gabrielle Iglesias y Velayos (1933-2010) 'Gaby'. Woonachtig in Parijs kregen zij vier dochters: Alexandra (1957), Marina (1958), Cordelia (1963) en Vanessa (1968). Dankzij Gaby's charme, kundigheid en sociale netwerk, en de wedijver met Thierry's zus Marie-Hélène, werd het septemberverblijf grootser dan het tijdens vorige generaties ooit geweest was.

Thierry en Gaby leken het perfecte koppel. Niettemin scheidden ze in 1987, waarna Thierry al snel hertrouwde, met Susana (1954) en weer scheidde, om in 1991 te hertrouwen met Jacqueline (1954), barones 'Bee' genoemd, met wie hij dochter Allegra (1993) kreeg. Met zijn nieuwe gezin zette hij de septemberbewoning voort.

De genodigden

QUELQUES NOMS POUR INVITATIONS

Gastenboeken getuigen van de vele illustere bezoekers op De Haar. Wie zou een uitnodiging om hier te komen "logeren", afslaan? Het eerste gastenboek loopt van 1898 tot 1958, het tweede van dat jaar tot 2005.

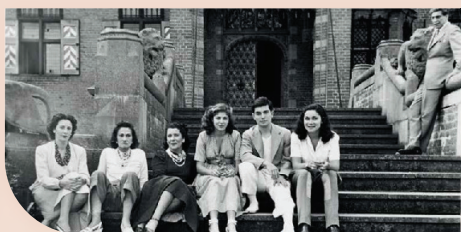
Gastenboeken getuigen van de vele illustere bezoekers op De Haar.

Baron Etienne nam zijn rol als 'Grand Seigneur' erg serieus; hij had er een dagtaak aan. In het begin van de twintigste eeuw stond er in iedere krant een soort societyrubriek: de 'Chronique Mondaine'. In die rubrieken werd beschreven hoe de aristocratie en beau monde zich vermaakte. De baron – of eigenlijk zijn secretaresse – hield hele plakboeken bij van die rubrieken en nam menu-ideeën en namen over van hooggeplaatste personen die hij zelf eens wilde uitnodigen op De Haar: 'Quelques noms pour invitations'.

KLINKENDE NAMEN

Voor Etienne was de positie die zijn gasten innamen in de wereld erg belangrijk. Europese adel, erfgenamen van allerlei pluimage,

maar ook bankiers, industriëlen, artiesten, schrijvers en kunstenaars waren te gast. Maar liever nog zag Etienne nazaten uit koninklijke geslachten op zijn kasteel. Weliswaar niet in september, maar al in 1901 tekende Koningin-moeder Emma haar naam op in het gastenboek. Haar schoonzoon prins Hendrik en diens schoonzoon prins Bernhard kwamen verschillende keren langs. Daarnaast ontving de baron koninklijke hoogheden uit Duitsland, Spanje, Rusland, India en Indonesië.

Baron Egmont selecteerde zijn invités niet zo nauwgezet als zijn vader, maar hij en 'Maggie' hadden een grote, diverse kennissenkring, met klinkende namen uit de adel, industrie, politiek, kunst en literatuur. Aristoteles Onassis, Maria Callas, Luchino Visconti, Coco Chanel, Georges Pompidou, André Malraux en Jean Cocteau, ze kwamen allen naar Kasteel de Haar in september.

Klinkende namen uit de adel, industrie, politiek, kunst en literatuur.

KLEURRIJK GEZELSCHAP

Baron Thierry zorgde in de jaren '60 en '70 voor een echte revival van de septemberontvangsten. Dankzij de kringen van zijn moeder Maggie, maar ook die van zijn zus Marie-Hélène, die in Parijs het leven leidde van een socialite avant-la-lettre, werden de gasten op De Haar steeds kleurrijker.

De bonte stoet aan acteurs en actrices kon zich hier, ver weg van de paparazzi, vrij bewegen.

Zowel acteurs Gregory Peck en Michael York als mode-ontwerper Yves Saint Laurent waren persoonlijke vrienden van de familie. Daarnaast kwam er een bonte stoet aan acteurs en actrices langs, onder wie Gina Lollobrigida, Michael Caine, Brigitte Bardot en Joan Collins. Op De Haar konden ze zich, ver weg van de paparazzi, vrij bewegen en bijvoorbeeld 'gewoon' even naar de kermis in het dorp gaan.

Het kasteel op zijn kop

DUIZENDEN LUNCHES EN DINERS

Er was heel wat nodig om het kasteel klaar te maken voor de komst van de familie en de gasten. Weken van tevoren begon het personeel al met een grote schoonmaak. De kasten gingen van de muur, alles werd van binnen en van buiten gestoff en in de boenwas gezet. Het linnengoed werd gewassen en gesteven en livreien kwamen uit de mottenballen. Het hele kasteel stond op zijn kop. In de beginjaren, zo rond 1900, werden zelfs de paarden, koetsen en automobielen vanuit Parijs naar Nederland getransporteerd.

Zelfs de paarden, koetsen en automobielen werden vanuit Parijs naar Nederland getransporteerd.

MAIN HALL

Tijdens de herbouw van het kasteel werd al rekening gehouden met de vele gasten die zouden komen. Nergens is dat beter te zien dan in de Main Hall.

Deze hal fungeerde in september als een soort hotelloobby. Overal stonden dan gezellige banken, lage tafeltjes en grote palmen. Iedere ochtend lagen hier de laatste buitenlandse kranten, zoals The Times en Le Monde. De gasten konden hier een drankje krijgen, even uitrusten, maar ook op elkaar of op hun vervoermiddel wachten als zij uitstapjes maakten.

Deze fungeerde in september als een soort hotelloobby.

MAIN HALL

Een van de opvallendste voorwerpen in de Main Hall, de kolossale marmeren jardinière, wordt vaak aangezien voor een oude sarcofaag. Hij is in de stijl van Louis XIV, eind zeventiende eeuw, maar waarschijnlijk later gemaakt, in de negentiende eeuw. Oorspronkelijk was hij bedoeld als plantenbak, maar hij is ook wel eens gebruikt als wijnkoeler.

Een andere blikvanger is de Tibetaanse bel in de Biljartzaal. Deze werd gebruikt om de gasten te attenderen op de aanvang van het diner. De maître d'hôtel (butler) sloeg tweemaal op de gong, met een tussenpoos van een kwartier. Het immense kabaal was overal in het kasteel te horen. Zo kon het niemand ontgaan dat het tijd was om zich naar de Eetzaal te verplaatsen!

Onherkenbaar door hun maskers konden keurige dames en heren voor één keer de teugels laten vieren.

BAL MASQUÉ

Bals en feesten hoorden bij het adellijke leven. Op de zaterdagavonden werd traditioneel een bal masqué gehouden in de Main Hall. Onherkenbaar door hun maskers, konden keurige dames en heren voor één keer de teugels laten vieren. Baron Etienne

en barones Hélène waren er dol op; zij leerden elkaar volgens de overlevering dan ook kennen op een gemaskerd bal, waar Etienne, verkleed als Hercules met knots, indruk op haar maakte.

De foto's van de 'verkleedfeesten' op De Haar uit de beginjaren, rond 1900, laten zien wat een moeite iedereen deed om er perfect 'vermomd' uit te zien. In de eerste decennia was dat een lust voor het oog. De gasten droegen, geheel in de negentiende-eeuwse traditie, de prachtigste kostuums. Barones Hélène verkleedde zich graag als man in een rokkostuum, compleet met gesteven rokkit en plaksnor!

De laatste decennia van de twintigste eeuw had het gemaskerd bal niet meer het cachet van eerdaags. Het was inmiddels namelijk gewoonte geworden om een outfit te bedenken met wat men in en om het kasteel kon vinden.

VERTIER

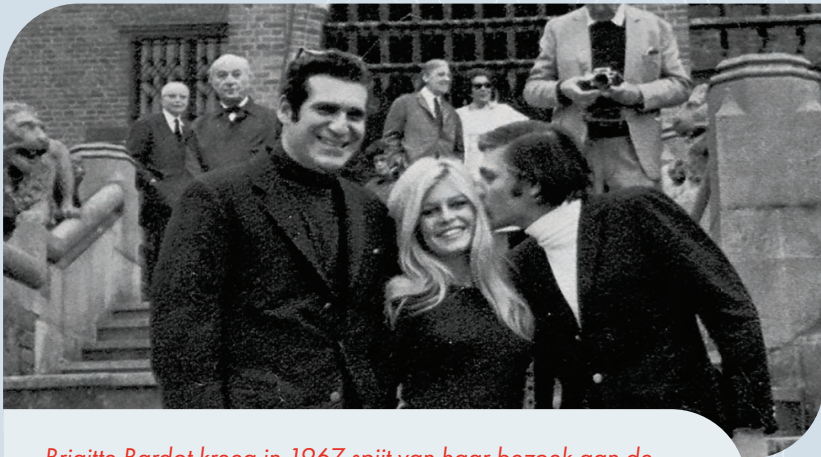
In de eerste decennia wilden de gasten graag typisch Nederlandse highlights zien zoals tulpen, molens en klederdracht. Veel bezoeken gingen in die tijd naar Spakenburg, Volendam en Marken. Later

gingen ze graag een dagje naar Amsterdam en het Rijksmuseum. Na terugkomst van een uitstapje genoten de gasten op zaterdag vaak een afternoon tea in de Ridderzaal.

In het begin van de twintigste eeuw speelden gasten tennis of croquet, of men roeide op de vijvers. Een tochtje met een fraai rijtuig of automobiel was ook favoriet. De laatste decennia was er in september altijd een groot golftoernooi, de winnaar kreeg een gigantische wisselbokaal.

Daarnaast konden gasten op verzoek op ieder gewenst tijdstip een tennisleraar, kapster, manicure, masseur of verpleegster laten komen. De secretaresse van de baron zorgde voor al het regelwerk.

Brigitte Bardot kreeg in 1967 spijt van haar bezoek aan de Spiegelstraat in Amsterdam, want ze werd direct gespot en tot in Haarzuilens door paparazzi achtervolgd.

Sinds het allereerste tien-gangen-feestmaal in 1893 zijn op De Haar duizenden lunches en diners geserveerd.

EETZAAL

Gastvrijheid stond hoog in het vaandel bij baron Etienne: de reden waarom deze ruimte een van de rijkste en feestelijkste is in het hele kasteel. Al meer dan 100 jaar wordt er in deze eetzaal aan dezelfde tafel en op dezelfde wijze gedineerd.

Sinds het allereerste tiengangen-feestmaal in 1893 zijn op De Haar duizenden lunches en diners geserveerd. Het menu op De Haar was geworteld in de Franse traditie en absoluut van het allerhoogste niveau! En ook al was het menu de laatste jaren eenvoudiger dan rond 1900, het bestond toch altijd uit soep vooraf, daarna een visgerecht, dan vlees en/of gevogelte, een salade en een dessert.

De laatste 40 jaar was Pierre Amory de 'maitre cuisinier' op De Haar. Inmiddels al in de tachtig, weet hij nog altijd de lievelingsgerechten van baron Thierry en barones Gabrielle. Voor de baron was dat *Loup a l' Egyptienne* (Egyptische zeewolf) en voor de barones *Pompadour de canard* (een fijn gerecht met eend).

À LA RUSSE

De gerechten werden geserveerd 'à la Russe': niet op borden, maar 'opgemaakt' op grote zilveren schalen die het bedienend personeel aan iedere gast afzonderlijk presenteerde zodat deze zijn of haar eigen keuze kon afnemen. De schalen kwamen vanuit

de keuken in het souterrain naar de dienkeuken naast de Eetzaal via een handbediend spijlsliffje. De maître d'hôtel, het hoofd van de bediening, bleef tijdens het diner in de eetzaal, hij schonk de wijn en gaf met een belletje aan dat de volgende gang kon worden opgediend.

De bediening droeg witte handschoenen. Dit maakte het serveren 'à la Russe' niet eenvoudig: om het schuiven van de schalen te voorkomen, maakte de bediening de handschoenen nat. Dit had echter als nadeel dat de vingertoppen heet werden!

De bediening bestond uit een zevental Franse en Nederlandse mannen. Mannelijk personeel hoorde bij de status van families zoals de Van Zuylen. De eerste jaren gekleed in livreien (van het woord 'leveren': de kleding werd door de werkgever geleverd en bleef zijn eigendom).

Rond 1900 droegen de huisknechten de frac à la française: een rode jas van zwarte wol, fluwelen kuitbroek, zijden kousen en schoenen met zilveren gesp. De jas was afgezet met kostbaar goudgalon, en op de knopen stond het alliantiewapen Van Zuylen-De Rothschild. In 1920 kwamen er iets lichtere livreien in de vorm van de frac à l'anglaise, het rokkostuum.

De derde generatie livreien bestond uit een grijze broek met een wit hoog gesneden jasje. De laatste jaren werd bediend in korte, crèmekleurige jasjes met een rode bias.

TAFELSCHIKKING FRANSE STIJL

De tafelschikking was altijd in de zogenaamde Franse stijl: de gastheer en gastvrouw zaten tegenover elkaar in het midden, met de gasten ernaast. Hoe dichter je bij de baron of barones zat, hoe hoger je positie in de ogen van de baron. Als de tafel uitgeschoven was, was er ruimte voor 34 gasten!

SUIKERWERK

Voor de zaterdagavond maakte de patissier altijd een zogenaamde 'pièce en sucre artistique'. Letterlijk vertaald een artistiek suikerstuk. Een 'pièce en sucre artistique' werd bij het dessert te pronk gezet en was veel te mooi om op te eten. Het deed dan ook vooral dienst als *conversation piece*.

Naast dat het een waar kunstwerk was, verbeeldde het vaak iets wat relevant was voor dat jaar. Zo werd in 2004 de scheefgezakte Riddertoren nagemaakt, nadat de toren tijdens restauratiewerkzaamheden scheefzakte en als het ware los scheurde van het kasteel. Door knap ingenieurswerk kon de toren gelukkig weer hersteld worden. Maar niet meer kaarsrecht!

In de Eetzaal is het suikerstuk in de vorm van het kasteel te bewonderen, gemaakt door chef-kok Pierre Amory in 1978. Hij werkte hier twee maanden aan en gebruikte 40 kilo poedersuiker, 2 kilo gelatine en 100 eiwitten. Toen het af was, liet hij het per ongeluk een paar uur in de Oude Keuken staan... tot hij ontdekte dat het in de hitte snel aan het verzakken was. Gelukkig was de rest nog te redden met ventilatoren!

BESTEK ALS SYMBOOL VAN GASTVRIJHEID

Het diner werd genuttigd met het zilveren bestek dat architect Cuypers persoonlijk ontwierp voor De Haar. Het 700-delige bestek werd vervaardigd in Parijs bij Maison Cardeilhac: geen Nederlandse edelsmid werd in staat geacht om werk op dit niveau te leveren. Alle messen, vorken, lepels, scheppen enzovoort eindigen in een hartvormig motief met drie minuscule blaadjes aan het eind. Het was in die tijd chic om een eindeloze specialisatie in functies te hebben, van ijslepels tot gemberbestek, van suikerstrooiers tot croquetschepjes. Dat ze allemaal in grote aantallen werden gemaakt, weerspiegelde de gastvrijheid van het huis.

DRESSCODE

Tussen pakweg 1900 en 1950 werden gasten op De Haar verwacht in white tie aan het diner te verschijnen. Een rokkostuum dus, met overhemd met opstaande kraag, gesteven front en een witte handgeknoopte strik. Rond de polsen geen horloge maar wel manchetknopen met het eigen familiewapen. Dames droegen een 'groot' avondtoilet: een lange mouwloze japon met decolleté en smakvolle juwelen uit eigen collectie.

Ondanks dat een dresscode doorgaans voorkomt dat je under- of overdressed verschijnt, ging het toch eens mis. Op een avond dacht een kamermeisje dat ze de smoking voor twee gasten had klaargelegd, maar per ongeluk waren dit de pinguïn-kostuums, bedoeld voor het themafeest. De arme gasten verschenen verkleed als pinguïns bij het diner, terwijl alle anderen elegant gekleed waren!

Vanaf de jaren '60 werd black tie de standaard voor de diners in september. Voor de mannen een smokingjasje met puntige of shawlrevers in satijn. Een zwarte 'zelf-strikker' bij een sneeuwwit hemd met blinde sluiting, plat liggend boord en omgeslagen dubbele manchetten. De pantalon (nooit met riem) met een zijden bie langs de pijpen. Daaronder zwarte lakschoenen met veters en lederen zool en zwarte kousen, bij voorkeur van zijde. Men droeg zilveren of platina accessoires zoals manchetknopen en overhemdknopen. De dames in lange avondjapon in rustige kleuren.

De dresscode, oftewel het gewenste tenue, verwees altijd naar die van de man. Van de vrouw werd verwacht dat zij ervan op de hoogte was hoe zij zich dan moest kleden.

BIBLIOTHEEK

Deze ruimte was al in een vroeg stadium van de restauratie bruikbaar, terwijl andere delen van het kasteel nog ruïneus waren. Daarom organiseerde Etienne van Zuylen hier op 3 juli 1893 een feestmaal voor de belangrijkste betrokkenen, plus zijn familie, de burgemeester en de pastoor. De gasten gingen langs steigers naar boven. Maar ook de meubels en het eten, een 10-gangendiner, moesten langs de steigers omhoog!

Het aparte vertrek naast de bibliotheek is de telefoonkamer. Hier konden men zich terugtrekken voor een vertrouwelijk gesprek, of natuurlijk om te telefoneren. Het kasteel had vanaf 1904 telefoon naar buiten, 23 jaar nadat in Amsterdam de eerste Nederlandse telefooncentrale was geïnstalleerd.

De gasten zochten de enige telefoon in het kasteel nauwelijks op. Ze vonden het veel leuker om met elkaar te kletsen en te horen wat iedereen had gedaan na een dag op stap. De enige die werkelijk ochtend, middag en avond aan de telefoon zat, was impresario Irving 'Swifty' Lazar. Hij heeft het een keer gepresteerd om zo'n hoge telefoonrekening achter te laten dat baron Thierry hem heeft doorgestuurd.

RIDDERZAAL

Na hun aankomst – vaak op vrijdagmiddag, voor het weekend – werden de gasten onthaald in de Ridderzaal. De Ridderzaal was voor de familie de salon, de plek voor ontmoetingen. Vóór het diner kwamen de gasten hier voor het aperitief. Op de tafels stonden kristallen karaffen met cognac, port en andere dranken, en satijnen

dozen met bonbons. Nippend aan hun drankje konden de heren hier de tafelschikking voor het diner raadplegen, terwijl de dames zich nog aan het kleden waren. Zo konden de heren later hun tafeldame de Eetzaal in leiden.

NA HET DINER

Na het diner keerden de gasten terug in de Ridderzaal voor sigaren en een digestief. Er werd veel gekletst en gelachen. Ze gokten, speelden kaart – 'gin rummy' - , backgammon en roulette.

In de kaartkamer, ook wel de kietelkamer genoemd, werd bijvoorbeeld een kaartje gelegd, of geschaakt, vaak onder het genot van een glaasje cognac. Het kamertje bevindt zich in de Duiventoren, de kleinste van de drie ronde torens van De Haar.

De gasten kregen handgemaakte Montecristo's uit Cuba aangeboden, en sigaretten.

Dit was officieel de enige plek waar sigaren gerookt mochten worden, maar het is niet zeker of iedereen zich hield aan die beperking. De gasten kregen handgemaakte Montecristo's uit Cuba aangeboden, maar natuurlijk ook sigaretten. Daarvan gingen er in één septembermaand wel 4.000 doorheen. Daarnaast was het

RIJDERZAAL

niet ongebruikelijk om na het diner samen muziek te maken. De aanwezigheid van de vleugel nodigde hier zeker toe uit!

KAPSALON

Het kappen van het haar kon gewoon binnen de kasteelmuren, in de kapsalon. Deze was zowel vanuit de Balzaal als vanuit de Main Hall te bereiken, zodat de dames ongemerkt even weg konden glippen om hun kapsel te laten bijwerken, hun neus te poederen of uit te rusten. Op het glas-in-lood-raam boven de deur staat: 'Toilette des dames', wat verwees naar 'toilet maken'. Ook hier was uiteraard warm en koud stromend water, elektriciteit en verwarming. In de kapsalon zijn heel wat heren geschoren en dames mooi gemaakt.

Het hoog opgestoken kapsel van Maria Callas werd eens op haar eigen wens versierd met blad van de sanseveria! Helaas zijn hier geen foto's van!

DE SLAAPVERTREKKEN

Als een gast arriveerde op De Haar, droeg personeel de koffers direct naar de kamer. Terwijl de gast zich vergaapte aan het interieur, pakten linnendames de koffer uit, streken alles vliegensvlug en zetten de toiletartikelen binnen handbereik. Bij vertrek kregen gasten hun kleding weer kraakhelder en verpakt in vloeipapier in de koffer mee.

De ruim twintig gastenkamers van het kasteel waren alle bezet in de maand september. Sommige gasten hadden een kamer voor zichzelf, anderen deelden hem met hun partner. De belangrijkste gasten kregen een kamer op de eerste verdieping, de 'mindere goden' op de tweede. De kinderen en sommige gasten die er op gesteld waren, verbleven in het 'bijgebouw', het Châtelet. De

kamers daar doen in aantrekkelijkheid en comfort niet onder voor de kamers in het kasteel!

Alle gastenkamers werden gezellig gemaakt. Op alle kamers lagen Nederlandse zoetwaren, badjassen en handdoeken, ansichtkaarten, en een schrijfmap met De Haar-briefpapier. Iedere kamer had zijn eigen soort bloemen, van oudsher vaak dahlia's (uit eigen pluktuin), rozen of lelies. De boeketten werden geschikt in de bloemenkelder in het souterrain en dagelijks gecontroleerd op versheid.

Barones Gabrielle zorgde dat voor alle gasten de juiste bloemen, boeken en tijdschriften, toiletartikelen en dranken voorradig waren. Op alle kamers stond zeep en parfum van de oude en gerenommeerde huizen Guerlain en

Yardley. En voordat de gasten arriveerden, ging een kamermeisje de kamers rond met een grote lepel verwarmd parfum om ze lekker te

laten ruiken. De zeep die overbleef na september werd ingezet als motbestrijder in de linnenkasten.

Kosten noch moeite werden gespaard om ervoor te zorgen dat de gast zich hier thuis voelde. Bijzonder om te weten is dat iedere gastenkamer in het kasteel anders is. Geen mens is gelijk en dus werd er per logé gekeken in welke kamer hij of zij zich het beste thuis zou voelen. Barones Gabrielle had hier een extra zintuig voor ontwikkeld.

ledere kamer had zijn eigen soort bloemen.

SLAAPVERTREKKE
WONING

Barones Vanessa (1968) ging, toen ze nog klein en ondeugend was, stiekem vanuit het Châtelet naar haar moeders kamer in het kasteel om haar zoete croissants te pikken. En daarna ging ze zelfs nog op strooptocht bij gasten...

ONTBIJT

Alle gasten kregen ontbijt op bed. De avond van tevoren kon op speciale ontbijtformuliertjes ingevuld worden hoe laat ze gewekt wilden worden en wat zij de volgende ochtend bij het ontbijt wensten te gebruiken. 'Très chic' in de Franse taal gesteld, uitgaande van de kosmopolitische wijsheid van hun vaak Engelstalige gasten. Toasts, croissants, brioches (zoet wittebrood), biscottes (crackers of beschuitjes)? Uw eitje: à la coque (gekookt), brouillés (roerei), sur le plat (spiegelei), omelette? En verder? Bacon, ham, boter, jam, honing, fruit? Wat zou u kiezen?

's Morgens werd het ontbijt op fraaie plateaus naar de kamers gebracht. Voor de deur stond een kamermeisje, dat het plateau van haar mannelijke collega overnam. Uitsluitend zij bracht het ontbijt de kamer binnen, heren gingen de kamers doorgaans niet in.

SPOELKEUKEN

In de loop van augustus kwam er versterking. Kamermeisjes, bediening, chauffeurs, de butler, de keukenploeg en de afwasser, de 'plongeur'. Deze laatste werkte zichzelf in het zweet om de ontelbare zware pannen en koperen ketels af te wassen: de

Alle gasten kregen ontbijt op bed.

De afwas ging niet met een scheutje Dreft, maar met een mix van zilverzand, meel en citroenzuur.

150-delige, koperen batterie de cuisine van Kasteel de Haar.

De Parijse fabrikant zette niet zijn eigen naam, maar die van de eigenaar op ieder onderdeel: elke pan, braadslee, deksel en puddingvorm.

De afwas ging niet met een scheutje Dreft, maar met een mix van zilverzand, meel en citroenzuur. Daar ging het vaatwerk namelijk lekker van ruiken en glimmen.

KEUKEN

In de keuken kon het behoorlijk warm worden: de voor die tijd hypermoderne keuken werd in 1898 geïnstalleerd, inclusief het kolossale, dubbele kolenfornuis. Het fornuis 'verslond' per dag wel 50 kilo kolen, en zorgde in de hele keuken voor een hitte die tot wel 40 graden kon oplopen.

De baron zorgde altijd voor een Franse topkok, hij maakte graag indruk op zijn gasten. De Franse maître cuisinier (chef-kok) kwam, met in zijn kielzog een pâtissier (banketbakker), een aantal sous-chefs en een hele ploeg (vaak zeer jong) keukenpersoneel. Daarnaast waren er Nederlandse keukenhulpen. Voordat de Franse keukenploeg arriveerde op De Haar had de Nederlandse staf al boodschappenlijsten ontvangen. De houdbare waren

werden eerst gebracht. Later volgden, meerdere keren per week, de verse ingrediënten. Uiteraard gekocht bij de beste specialisten in de omgeving. De Franse koks arriveerden meestal een dag of drie van tevoren, met in hun bagage typisch Franse specialiteiten die ze in Nederland niet konden krijgen.

De Franse koks arriveerden meestal een dag of drie van tevoren, met in hun bagage typisch Franse specialiteiten.

DE SEPTEMBERTRADITIE HERLEEFT

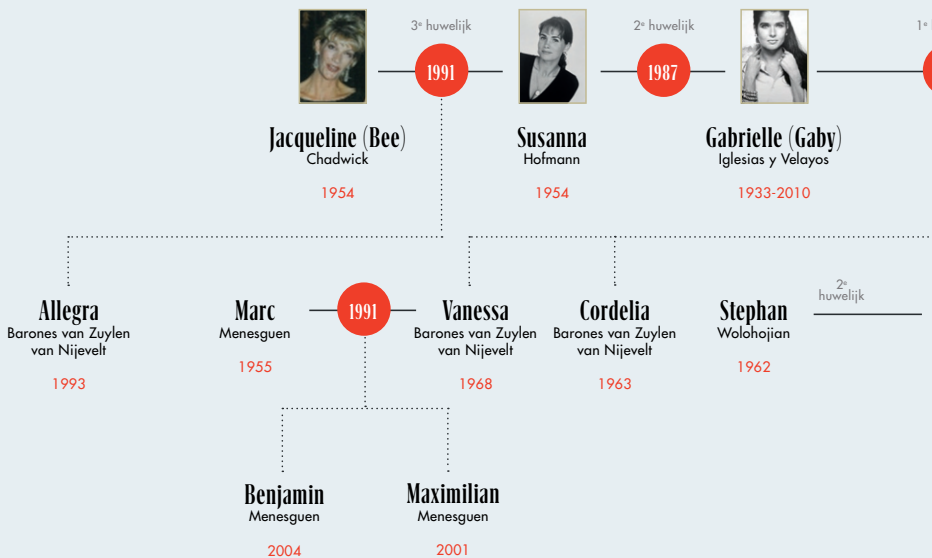
Ruim een eeuw lang was Kasteel de Haar in de septembermaand het decor van luisterrijke diners en mondaine feestavonden voor de beau monde. In 2005 vond de septembertraditie, onder gastheerschap van baron Thierry die in 2011 overleed, voor de laatste keer plaats.

Nu, ruim 130 jaar na het eerste feestmaal met gasten, zetten we de septembertraditie op Kasteel de Haar voort en herstellen we alle gebruiken in ere. Opnieuw staat het kasteel op zijn kop, opnieuw maken vele gasten hun opwachting voor een grandioos verpozen en opnieuw mag het hen aan niets ontbreken.

In september is Kasteel de Haar in volle glorie, toen, en nu.
De droom van baron Etienne herleeft!

FOTOALBUM

Stamboom Familie Van Zuylen - van Nijevelt

Hélène
Barones
de Rothschild
1863-1947

Etienne
Baron van Zuylen
van Nijevelt
1860-1934

1887

Marguerite (Maggie)
Namétalla
1901-1970

1927

Egmont (Eggy)
Baron van Zuylen
van Nijevelt
1890-1960

Hélin
Baron van Zuylen
van Nijevelt
1888-1912

1e huwelijk

1956

Thierry (Teddy)
Baron van Zuylen
van Nijevelt
1932-2011

Sybil
Barones van Zuylen
van Nijevelt
1929-1939

Marie-Hélène
Barones van Zuylen
van Nijevelt
1927-1996

1e huwelijk

1950

François
Graaf de Nicolay
1919-1963

2e huwelijk

1957

Guy
Baron de Rothschild
1909-2007

Christopher
Wood
1961

1e huwelijk

Marina
Barones van Zuylen
van Nijevelt
1958

Iain
Watson
1942-2014

Alexandra
Barones van Zuylen
van Nijevelt
1957

Philippe
Graaf de Nicolay
1955

Edouard
Baron de Rothschild
1957

Simon
Van Zuylen
Wood
1989

Jessica
Watson
1989

Sara
Watson
1986

KASTEEL **De Haar** DE HAAR

